

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Bouwen aan leesbevordering primair onderwijs

Samen gaan we voor leeskracht

DOOR
TE
LEZEN
||

VORM
IK
MIJN
MENING

Inleiding

Lezen is van groot belang voor een goede taalbeheersing. Wie goed kan lezen, behaalt aantoonbaar betere schoolresultaten en heeft daarna meer kans op het vinden van een passende plek in onze maatschappij. Goed kunnen lezen leidt tot meer kennis van de wereld en dus tot het kritischer kunnen omgaan met alle informatie die er, via veel verschillende media, om ons heen te vinden is. In een wereld waarin er informatie in overvloed is, is dat een belangrijke vaardigheid die we onze kinderen moeten aanleren.

Helaas is een goede leesvaardigheid voor veel kinderen niet vanzelfsprekend. Zij vinden lezen moeilijk en vaak niet leuk. Nederland kent een dalende trend als het gaat om leesplezier en leesvaardigheid bij de jeugd. Het is dus belangrijk dat er in het onderwijs veel aandacht voor leesplezier is. Daar kan het tij gekeerd worden. Ouders, professionals en leerkrachten moeten zich bewust worden van hun invloed als het gaat om leesbevordering¹. Met het Masterplan Basisvaardigheden² ligt er een gouden kans voor de bibliotheken en het primair onderwijs voor het nemen van deze verantwoordelijkheid en te bouwen aan een stevige, structurele samenwerking om van onze jeugd weer lezers te maken.

¹ Leesbevordering is het stimuleren van het lezen bij kinderen, kinderen en volwassenen, met als doel dat zij lezen niet als verplichte activiteit ervaren, maar beschouwen als een leuke en zinvolle (vrije)tijdsbesteding. Binnen de leesbevordering zijn leesplezier en leesmotivatie middelen om de leesvaardigheid en de literaire competentie te stuwen. Immers, wie vaak voor het plezier leest, wordt een steeds vaardiger lezer. Meer informatie over alle definities rondom leesbevordering vind je op [lezen.nl](https://www.lezen.nl).

² Via het Masterplan Basisvaardigheden is er extra geld naar de onderwijssector gegaan voor het verbeteren van de basisvaardigheden met als belangrijkste de taal. Daarnaast heeft de bibliotheeksector **middelen gekregen** voor het opstarten van zoveel mogelijk locaties de Bibliotheek op school.

In deze brochure vind je de aanpak en het aanbod van de Bibliotheek om invulling te geven aan leesbevordering in het primair onderwijs. De Bibliotheek beschikt naast een uitgebreide collectie ook over brede kennis en expertise op het vlak van leesmotivatie en digitale geletterdheid. Hiermee kan de Bibliotheek de school adviseren als professionele partner. Dat doet de Bibliotheek aan de hand van bouwstenen die samen een stevig fundament vormen. De inzet van de lees- en mediaconsulent vervult in die aanpak een sleutelrol binnen de samenwerking tussen school en bibliotheek. De Bibliotheek gaat graag met de school in gesprek om samen invulling te geven aan een structurele samenwerking op het gebied van leesbevordering.

*Door samen te investeren in en te werken aan een structurele samenwerking volgen scholen en bibliotheken het advies op van de Onderwijsraad en de Raad voor Cultuur uit het **rapport Lees!***

Doorgaande leeslijn

Om van kinderen en jongeren lezers te maken is doorlopende aandacht voor leesbevordering essentieel. Dit start bij ouders en pedagogisch medewerkers van de kinderopvang, waarna leerkrachten in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en mbo erop voortbouwen. Daarmee ontstaat er een samenhangende leeslijn van 0-20 jaar.

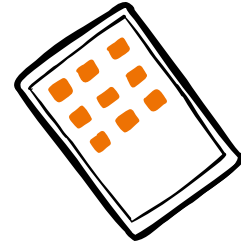
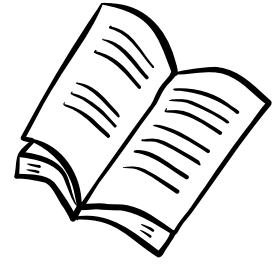
Met de leesbevorderingsprogramma's BoekStart, BoekStart in de kinderopvang, de Bibliotheek *op school* po, vo en mbo creëren we die doorgaande leeslijn³ en zetten we in op een structurele samenwerking tussen onderwijs en bibliotheken. Het is een effectieve aanpak om kinderen en jongeren te laten uitgroeien tot leesvaardige, mediawijze en kritische volwassenen. In het primair onderwijs leren kinderen lezen, maar in de bovenbouw ligt ook een belangrijk sleutelmoment waarop ze dreigen uit te vallen op leesvaardigheden. Daarom verdient het primair onderwijs extra aandacht in deze doorgaande lijn.

³ In de publicatie **De doorgaande leeslijn** van Stichting Lezen is op basis van wetenschappelijke inzichten bondig en helder samengevat hoe de leesontwikkeling van 0 tot 20 jaar verloopt, wat er nodig is om deze ontwikkeling te stimuleren en hoe we samen kunnen werken aan een wereld waarin alle kinderen en jongeren kunnen uitgroeien tot gemotiveerde en vaardige lezers.

Digitale geletterdheid

Leesbevordering gaat over het stimuleren van leesplezier en leesvaardigheid. Dat gebeurt vaak door de inzet van boeken. Maar buiten boeken is er nog een hele wereld aan teksten die via andere media tot ons komen. Daarom noemen we de bibliotheekspecialisten die op scholen aan de slag gaan lees- én mediaconsulenten. Zij helpen niet alleen bij de 'papieren' leesbevordering, maar denken ook mee als het gaat om de bevordering van digitale geletterdheid.

Goed kunnen lezen en schrijven (traditionele geletterdheid) is niet langer genoeg in deze tijd. Een goede taalvaardigheid is voorwaarde om ook online mee te kunnen. Het is van essentieel belang dat onze jeugd om kan gaan met alle teksten die er zijn, online én offline. Ook de omgang met sociale media en het beoordelen van de betrouwbaarheid van informatie wordt steeds belangrijker. Ga vooral het gesprek aan met jouw lees- en mediaconsulent om te kijken naar de mogelijkheden voor een samenwerking op het vlak van digitale geletterdheid.⁴

⁴ Vanaf 2027 wordt digitale geletterdheid naar alle waarschijnlijkheid een verplicht onderdeel in het curriculum. De Bibliotheek kan scholen helpen hierop voor te sorteren.

Visie

De visie van de Bibliotheek op leesbeleid is gebaseerd op de leescirkel van Aidan Chambers⁵.

Volgens Chambers zijn de drie elementen uit het schema hiernaast, onder leiding van de helpende volwassene, van belang voor het creëren van een leesbevorderende omgeving en een leescultuur. Dit begint al met voorlezen aan de jongste kinderen op school.

1. Kiezen en selecteren

(aanbod, beschikbaarheid, toegankelijkheid, presentatie)

3. Lezen / leestijd

(tijd om te lezen, voorgelezen worden, voor jezelf lezen)

2. Praten

(praten over beleving, boekenpraatjes, logboekje)

1.

Kiezen en selecteren

Zorg voor aansprekende (voorlees-)boeken die toegankelijk en beschikbaar zijn. En laat kinderen zelf kiezen welke boeken ze willen lezen (autonomie).

2.

Praten

Wanneer leerlingen praten over de (voor-)gelezen boeken, raken ze gemotiveerder om boeken te lezen. Door naar elkaar te luisteren en zelf te praten, leren ze hun gedachten onder woorden te brengen. Ook koppelen ze op deze manier de wereld van het boek aan hun eigen belevingswereld. Ze leren hun leesvoorkeuren kennen en komen op ideeën voor nieuwe boeken. Een dergelijke positieve leesattitude is essentieel voor het ontwikkelen van leessmaak, leesplezier en uiteindelijk ook leesvaardigheid.

3.

Lezen en leestijd

Het is de verantwoordelijkheid van de school om tijd vrij te maken voor lezen. Chambers: 'Lezen kost tijd en mag tijd kosten. Geef kinderen juist op school de gelegenheid om te lezen. Er zijn kinderen voor wie school de enige plek is waar (voor-)gelezen wordt!'

De aanwezigheid van een boekencollectie alleen is niet voldoende. Een collectie zonder tijd om te lezen is zinloos. Andersom heeft het ook geen zin om leestijd in te roosteren als er geen aantrekkelijke collectie aanwezig is. Boeken worden gebruikt als zij actueel, aantrekkelijk en goed toegankelijk zijn én als zij worden gepromoot door de helpende volwassene: leerkrachten en lees- en mediaconsulenten met boekenkennis. Voor die promotie is het van belang dat schoolteams goed worden getraind als het gaat om leesbevordering en dat de school ruimte maakt voor leesbevorderingsactiviteiten, werkvormen, praten over boeken en een mooie, aantrekkelijke leesomgeving. Zo wordt leesplezier aangewakkerd.

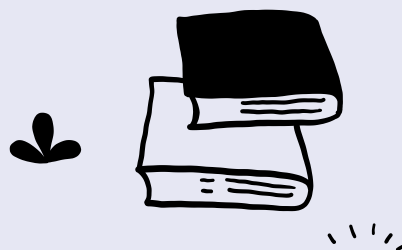
⁵ Aidan Chambers is een Britse schrijver en leesbevorderingsexpert. Hij ontwikkelde een aanpak die leerkrachten helpt om op een inspirerende manier met kinderen over boeken en lezen te praten.

De Bibliotheek op school

De Bibliotheek en scholen sluiten partnerschappen die passen bij de bovenstaande aanpak van Aidan Chambers. Om dat te bereiken gaan we uit van de zeven landelijke bouwstenen van de Bibliotheek op school.⁶ Het doel is een aantoonbare kwaliteitsverbetering van het leesonderwijs en het stimuleren van meer lezen, op school en thuis.

- 1. Netwerk en beleid:** strategische netwerksamenwerking is geborgd in het beleid van school, bibliotheek en gemeente. De lees- en mediaconsulent denkt mee in het ontwikkelen van een visie op leesbeleid.
- 2. Expertise:** de deskundige lees- en mediaconsulent van de Bibliotheek adviseert de deskundige lees-/taalcoördinator en het team van de school. De lees- en mediaconsulent biedt daartoe onder andere scholingsmogelijkheden aan en coacht.
- 3. Lees- en mediaplan:** het vaststellen van jaarlijkse doelen waarin activiteiten worden vastgelegd in een lees- en mediaplan. Dat lees- en mediaplan vloeit voort uit het leesbeleid dat de school in samenwerking met de lees- en mediaconsulent opstelt en laat concreet de uitwerking van dat leesbeleid zien. Het lees- en mediaplan geeft dus richting aan het leerkrachtenteam van de school. De lees- en mediaconsulent helpt dit lees- en mediaplan te ontwikkelen.
- 4. Collectie en leesomgeving:** een actuele, gevarieerde en aansprekende collectie in een inspirerende leesomgeving verrijkt het leesonderwijs en maakt de leescultuur duidelijk zichtbaar. De lees- en mediaconsulent geeft leerlingen en professionals toegang tot zo'n actuele, gevarieerde en aansprekende collectie, zowel fysiek als online. Voor de online beschikbaarheid van de collectie is er het Digitaal portaal (zie bouwsteen 5).
- 5. Digitaal portaal:** systeem voor het zoeken en uitlenen van boeken, het stimuleren van lezen en het vinden van betrouwbare informatie.
- 6. Activiteiten:** vakoverstijgend aandacht voor lezen via werkvormen, activiteiten op school en in de bibliotheek en campagnes. Voorbeelden van activiteiten vind je in de bijlage.
- 7. Monitor:** het leesbeleid en lees- en mediaplan worden bepaald en steeds aangescherpt op basis van gemonitorde resultaten. Dat monitoren gebeurt via de Monitor de Bibliotheek op school en door het voeren van evaluatiegesprekken met alle betrokkenen.

⁶ debibliotheekopschool.nl

Bouwen aan een meerjarige samenwerking

We willen kinderen stimuleren om meer te lezen, zodat ze uiteindelijk als kritische burgers in de maatschappij staan en hun plek kunnen vinden. De visie van de school is hiervoor leidend. Via de bouwstenen geven de Bibliotheek en de school samen vorm aan een stevige en meerjarige samenwerking op het gebied van leesbevordering – gebaseerd op het gedachtegoed van Aidan Chambers. In dit hoofdstuk werken we de zeven landelijke bouwstenen verder uit.

Bouwsteen 1: Netwerk & Beleid

Uit ervaring blijkt dat de impact met betrekking tot het vergroten van leesplezier en leesmotivatie bij kinderen het grootst is bij een meerjarige samenwerking tussen school en bibliotheek. Alleen bij een structurele samenwerking ontstaat een positief leesklimaat en blijven kinderen gemotiveerd om te lezen. Het creëren van zo'n positief leesklimaat moet geborgd worden in het schoolbeleid, het beleid van de gemeente en dat van de Bibliotheek. Dat vraagt uiteraard ook om een investering van de school. De Bibliotheek kan hierbij haar hulp aanbieden.

Om een positief leesklimaat te creëren in de school, is het belangrijk om alle drie de voorwaarden van Chambers te borgen in het leesbeleid. De lees- en mediaconsulent kan daarbij helpen.

Een positief leesklimaat – investeringen van de school

- De school verankert leesbeleid in het schoolbeleid. Lezen krijgt daarmee een prominente plek in binnen de school.
- De lees- en mediaconsulent krijgt tijd en ruimte⁷ om de school te ondersteunen bij het bevorderen van een positief leesklimaat.
- De leescoördinator volgt de opleiding tot leescoördinator Open Boek en wordt door de school gefaciliteerd om de taak naar behoren uit te voeren (advies: 80 uur per jaar per 200 leerlingen, bij 400 leerlingen 2 leescoördinatoren met elk 80 uur). De taken die de school door de leescoördinator wil laten uitvoeren worden vastgelegd in het taakbeleid.
- Alle professionals in de school hebben de taak en verantwoordelijkheid om samen met de lees- en mediaconsulent taal- en leesplezier bij de leerlingen te bewerkstelligen. Elke leerkracht is een leesbevorderaar en is verantwoordelijk voor het functioneren van de leescultuur in de school.
- De school geeft ruimte en middelen aan de Bibliotheek voor het beschikbaar stellen van een aantrekkelijk leesaanbod, zowel fysiek als online.
- De school creëert een rustige en aantrekkelijke leesomgeving met een complete en rijke collectie: voldoende actuele boeken, maar ook tijdschriften, kranten en andere teksten. De school moet dus zorgen voor een rustige en aantrekkelijke ruimte die altijd beschikbaar is als leesomgeving en geld reserveren voor het in stand houden van een actuele en aantrekkelijke collectie. De Bibliotheek kan helpen invulling te geven aan deze collectie.
- De school legt tijd om te lezen vast in het lesrooster.

⁷ Urenadvies voor de inzet van de LMC: Om leesbevordering te kunnen verankeren in de school is een minimale inzet van de LMC nodig van 3 uur per week tot 360 leerlingen. Bij scholen met meer dan 360 leerlingen adviseren we een inzet van 4 uur per week. Ter indicatie: 120 leerlingen extra = 1 uur LMC extra. Deze uren zijn zowel uren op school als 'back-office' uren in de Bibliotheek (bv. voorbereidingsuren)

Bouwsteen 2: Expertise

Ieder kind heeft mensen nodig die ze helpen bij lezen, dit is de helpende volwassene uit de Leescirkel van Chambers. In de samenwerking tussen het onderwijs en de Bibliotheek is een sleutelrol weggelegd voor de lees- en mediaconsulent en de leerkracht. Zij zijn de personen die kennis hebben van aanbod en leesmotivatie én uitdragen dat lezen leuk en belangrijk is. Ze motiveren, inspireren, helpen keuzes te maken, smaak te ontwikkelen en de betekenis van een tekst of boek te begrijpen.

Om te kunnen praten over boeken, is het van essentieel belang dat leerkrachten kennis hebben van leesbevordering.

De leerkracht is de volwassene die binnen de school het dichtst bij de kinderen staat. De lees- en mediaconsulent is een spil in de school als het om leesmotivatie gaat. De lees- en mediaconsulent helpt de leerkracht om op het gebied van leesmotivatie de rol van helpende volwassene te pakken.

De lees- en mediaconsulent en de leerkracht kunnen samen een activiteit in de klas verzorgen, zodat de leerkracht die later ook zelfstandig kan uitvoeren. Zo wordt deze vaardigheid geborgd in de school. Wanneer de leerkracht zelf aan de slag gaat met leesbevordering in de klas, kan de lees- en mediaconsulent hierop coachen. De lees- en mediaconsulent kan ook worden ingezet bij het begeleiden van groepjes leerlingen bij het kiezen of lezen van boeken of kan boekgesprekken voeren.

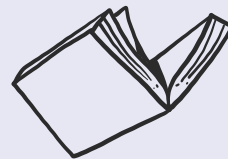
Op elke school is er minimaal één leescoördinator aanwezig die de cursus Open Boek gevolgd heeft. Een leescoördinator is de aanjager van lezen binnen een school en stimuleert een aanpak van effectief

en motiverend leesonderwijs waarin jeugdliteratuur een centrale plaats heeft. Het takenpakket bestaat uit het ontwikkelen van een visie op lezen, het opstellen van een jaarplan, het – samen met de Bibliotheek – zorgen voor een aantrekkelijke boekencollectie, het schoolbreed deelnemen aan leescampagnes, en het zorgen voor deskundigheidsbevordering van het team. Daarnaast zorgt een leescoördinator ervoor dat er een aanpak voor lezen is, die optimaal bijdraagt aan leesmotivatie en leesvaardigheid. Idealiter zijn er twee leescoördinatoren per school, verdeeld over de onder- en bovenbouw.

Stichting Lezen⁸ biedt de opleiding tot leescoördinator, Open Boek, aan. Kijk op hun website voor meer webinars, congressen en trainingen rondom lezen.

⁸ **Stichting Lezen** is een landelijke organisatie die als doel heeft alle kinderen het plezier in lezen te laten ontdekken. Stichting Lezen zorgt met **de doorgaande leeslijn** voor het fundament dat leidt tot een complete en effectieve aanpak van leesbevordering is voor kinderen en jongeren tot 20 jaar:

Bouwsteen 3: Lees- en media(beleids)plan

Het lees- en mediaplan is de concrete uitwerking van het meerjarige taalbeleidsplan en geeft houvast bij de inrichting van leesbevordering binnen de school. In een lees- en mediaplan legt een school vast wat de stand van zaken is en op welke wijze er in de verschillende leerjaren aan leesbevordering en digitale geletterdheid wordt gewerkt. Het is uiteraard een groeidocument dat gedurende het schooljaar aangevuld en aangescherpt kan worden.

De directie, leescoördinator en leerkrachten bepalen deze doelen en de lees- en mediaconsulent denkt mee vanuit de eigen expertise. De lees- en mediaconsulent neemt daarbij de voorwaarden van Chambers voor een leescultuur mee in het advies. Het is dus belangrijk dat de lees- en mediaconsulent, de leescoördinator, leerkrachten en de directie met elkaar in dialoog blijven over (de uitvoering van) het lees- en mediaplan.

1. Kiezen en selecteren:

de beschikbaarheid van een aantrekkelijke, actuele en gevarieerde collectie en de mogelijkheid om daaruit zelf te kiezen (autonomie).

2. Praten over boeken en teksten:

het vormen van leessmaak en het leren verwoorden van de eigen gedachten over een verhaal. Met andere woorden: het werken aan onder meer literaire competenties, gespreksvoering en kritisch denken.

3. Lezen/leestijd:

'Lezen kost tijd en mag tijd kosten. Geef kinderen juist op school de gelegenheid om te lezen.' Er zijn kinderen voor wie school de enige plek waar (voor-)gelezen wordt!

Bouwsteen 4: Collectie & Leesomgeving

De lees- en mediaconsulent zorgt ervoor dat de school en de leerlingen toegang hebben tot een aansprekende, passende en actuele collectie; zowel fysiek als online. De fysieke collectie bevindt zich in een inspirerende leesomgeving op een centrale plek in de school.

De digitale collectie van de Bibliotheek is bereikbaar via [Jeugdbibliotheek.nl](https://jeugdbibliotheek.nl). Hier is de gehele bibliotheekcollectie voor jeugd te vinden, zowel fysiek als ook digitaal. De digitale collectie bestaat uit e-books, luisterboeken en tijdschriften maar ook digitale bronnen om te lezen en om te leren. Een individueel lidmaatschap van de openbare bibliotheek is een voorwaarde om toegang te krijgen tot de digitale collectie.

De lees- en mediaconsulent denkt vanuit expertise mee met wat de school nodig heeft met het oog op de doelgroep, belangrijke thematiek en het investeringsvermogen van de school. Een belangrijke voorwaarde voor een passend advies is dat de school de lees- en mediaconsulent op de hoogte brengt van wat er speelt op school: wat is de populatie en welke bijbehorende behoeften brengt die populatie met zich mee (denk bijvoorbeeld aan dyslexie of meertaligheid), welke thema's zijn belangrijk en waarom, wat is de investering die de school in de collectie en leesomgeving kan doen, etc.

*Lezen prikkelt de
fantasie, ontwikkelt
het taalgevoel en
bezorgt kinderen
veel plezier.*

Een uitgebalanceerde kinderboekencollectie:

- Bevat actuele boeken
- Bevat verschillende boeksoorten: fictie, informatief, eerste leesboekjes, dichtbundels, maar ook strips
- Beschikt over digitale media
- Is inclusief en divers
- Heeft minimaal vijf boeken per leerling

De aanwezigheid van een aansprekende, passende en actuele collectie en de mogelijkheid voor leerlingen om daaruit te kunnen kiezen is één van de drie voorwaarden van Chambers voor een leescultuur op school.

Bouwsteen 5: Digitaal portaal

Deze bouwsteen hangt sterk samen met de bouwsteen 'Collectie & Leesomgeving'. Ook online moet die leesomgeving geborgd worden en daar is het Digitaal portaal geschikt voor.

Kinderen tot 18 jaar kunnen gratis lid worden van de lokale bibliotheek. Hiermee hebben ze toegang tot de

catalogus via de website en app van de Bibliotheek. Zo hebben leerlingen toegang tot betrouwbare informatie en kunnen ze boeken zoeken en lenen.

Met het lidmaatschap hebben leerlingen ook toegang tot de online bibliotheek. Hierin zijn e-books en luisterboeken direct te lenen.

Bouwsteen 6: Activiteiten

Het is belangrijk dat er in de school voldoende én doeltreffende activiteiten rond lezen worden uitgevoerd. De afspraken hierover staan in het lees- en mediaplan. Activiteiten moeten bijdragen aan de drie voorwaarden van Chambers voor een leescultuur: 1) kiezen en selecteren uit de aanwezige collectie (autonomie), 2) praten over boeken en 3) leestijd.

De lees- en mediaconsulent helpt de school om te komen tot een doeltreffend aanbod van activiteiten die de leescultuur mede tot stand brengen.

Het aanbod van de Bibliotheek uitgevoerd door de lees- en mediaconsulent kan bestaan uit:

- Scholing van leerkrachten (zie de bouwsteen Expertise)
- Boekentips voor leerkrachten gerelateerd aan schoolvakken (zie de bouwsteen 2: Expertise)
- Projecten voor leerlingen (zie de bijlage)
- Aansluiting bij campagnes (zie de bijlage)
- Bibliotheekbezoeken (zie de bijlage)

Bouwsteen 7: Monitor de Bibliotheek *op school*

Een kwaliteitsmeting bevordert in hoge mate een opbrengstgerichte manier van samenwerken. Een goed startpunt om tot een lees- en mediaplan te komen, is het afnemen van de Monitor de Bibliotheek *op school* voor het primair onderwijs. Het instrument meet de leescultuur op locatie. De lees- en mediaconsulent presenteert na afname de uitslag van de monitor aan het team. De school krijgt daardoor in beeld wat een goede bijdrage levert aan de leescultuur en welke aspecten nog voor verbetering vatbaar zijn.

De resultaten van de monitor vormen een uitstekend startpunt voor de schoollocatie en de lees- en mediaconsulent om gezamenlijke doelen vast te stellen, met daaraan gekoppelde acties in het jaarplan. Door het jaarlijks blijven afnemen van de monitor kunnen deze doelen gemakkelijk worden aangescherpt en bijgesteld. Naast de jaarlijkse afname van de Monitor de Bibliotheek *op school* is het uiteraard van essentieel belang dat de lees- en mediaconsulent, leescoördinator, leerkrachten en directie met elkaar in dialoog blijven over (de uitvoering van) het lees- en mediaplan.

De Monitor de Bibliotheek *op school* vergt voor het invullen door de leerkracht en de leerlingen maximaal een half uur. Daarnaast is het van belang dat het leerkrachtenteam, de leescoördinator en de directie 90 minuten tijd vrijmaken voor de presentatie van de resultaten. De lees- en mediaconsulent zorgt ervoor dat de Monitor ingevuld kan worden en analyseert alle antwoorden. De Monitor wordt afgenomen en geanalyseerd in de periode tussen oktober en half januari.

Leesoffensief Brabant

Het Leesoffensief Brabant strijdt als collectief voor een betere lees- en taalvaardigheid. Binnen deze Brabantbrede, strategische samenwerking van onderwijs, kinderopvang, gemeenten, provincie en bibliotheken pakt iedere partner voortvarend zijn rol en deelt zijn expertise. Het doel? De Brabantse jeugd een leesvaardige toekomst geven zonder laaggeletterdheid.

*Ben je beleidsmaker,
bestuurder, leerkracht of
pedagogisch medewerker?
Kom met ons **in actie**. Samen
gaan we voor leeskracht!*

Colofon

Deze publicatie is tot stand gekomen binnen het project Brabantse jeugd en jongeren geletterd van Cubiss Brabant.

De foto's op pagina's 1,3,9,10,11,17 en 20 zijn gemaakt door Jurgen Koopmanschap.

De foto's op pagina 2, 13 en 19 zijn gemaakt in het kader van Leesoffensief Brabant.

© Cubiss, februari 2024

Provincie Noord-Brabant

LEESoffensief
Brabant!

Bijlage

De lees- en mediaconsulent helpt de school om te komen tot een doeltreffend aanbod van activiteiten die de leescultuur binnen de school mede tot stand brengen. In deze bijlage vind je een overzicht van mogelijke activiteiten. Het overzicht is niet uitputtend. Ga vooral met de lees- en mediaconsulent in gesprek om te kijken welke mogelijkheden er nog meer zijn.

Projecten voor leerlingen

Schrijversbezoek

Een ontmoeting met een echte schrijver of illustrator kan een kind dat extra zetje geven om een boek te pakken. Uit **onderzoek** blijkt dat kinderen en jongeren na afloop van een schrijversbezoek vaker boeken van deze schrijver willen lezen en in het algemeen gemotiveerder zijn om te lezen. Op de **website** van de Schrijverscentrale staat een handig en inspirerend overzicht van hoe een schrijversbezoek op de basisschool eruit kan zien.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
×	×	×	×	×	×	×

De Schoolschrijver

De **Schoolschrijver** biedt korte én structurele effectieve lesprogramma's rond geïntegreerd, lezen, schrijven, spreken en luisteren aan. Professionele kinderboekenschrijvers (Schoolschrijvers) brengen via digibordlessen het enthousiasme voor lezen en schrijven over op de leerlingen uit groep 3 tot en met 8. Dat doen ze door ze voor te lezen, ze zelf te laten ontdekken welke boeken ze leuk vinden en ze hun eigen verhalen te laten schrijven.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
	×	×	×	×	×	×

Er is meer

Het aanbod op deze pagina's toont een mooie basis als het gaat om leesbevorderingsactiviteiten waarin de lees- en mediaconsulent kan adviseren. Uiteraard is er nog meer mogelijk. Ga in gesprek met je eigen lees- en mediaconsulent om te kijken naar wat mogelijk is. Denk daarbij ook aan projecten rondom digitale geletterdheid of expertisevergroting voor leerkrachten.

Campagnes

De Nationale Voorleeswedstrijd

De spannendste leesbevorderingscampagne voor groep 7 en 8. Kinderen nemen het tegen elkaar op in verschillende wedstrijdrondes. De Nationale Voorleeswedstrijd helpt kinderen betere lezers te worden. Het initiatief van Stichting Lezen laat bovenbouwers het plezier in lezen ontdekken. Zodat ze uitgroeien tot blijvende lezers. De voorleeswedstrijd is een samenwerking tussen bibliotheken en scholen. Aanmelding en deelname verloopt via de Bibliotheek. Kijk voor meer informatie op denationalevoorleeswedstrijd.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
					✗	✗

Kinderboekenweek

Tijdens de Kinderboekenweek staan kinderboeken in alle soorten en maten centraal. De lees- en mediaconsulent kan adviseren bij activiteiten rondom boeken en (voor-)lezen. Kijk voor meer informatie op kinderboekenweek.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
	✗	✗	✗	✗	✗	✗

De Nationale Voorleesdagen

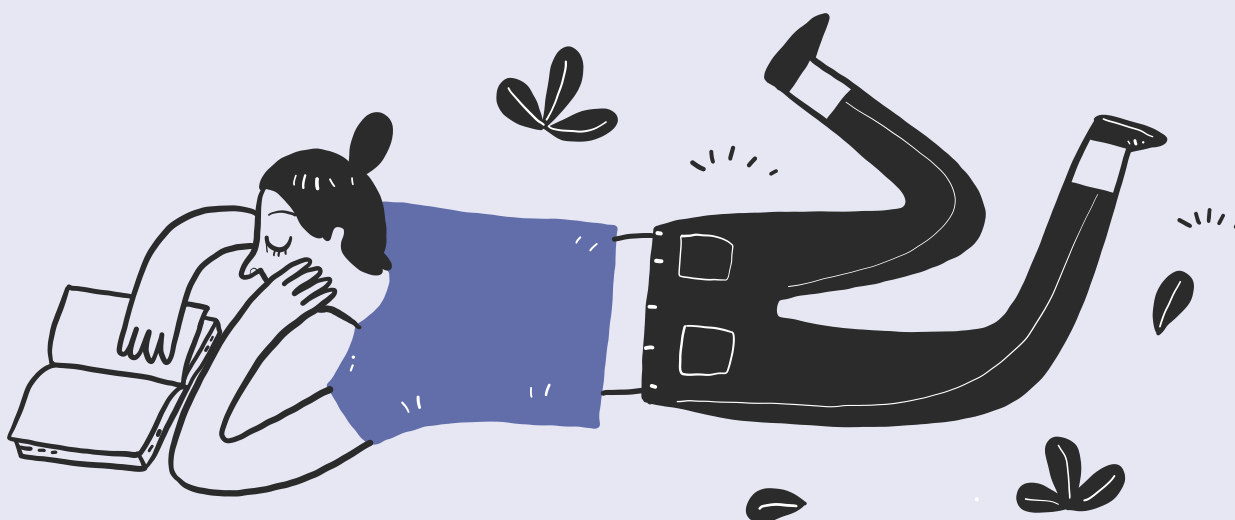
Voorlezen beleef je samen! De doelstelling van De Nationale Voorleesdagen is het stimuleren van voorlezen aan kinderen (0-6 jaar) die zelf nog niet kunnen lezen of net het lezen hebben geleerd. De campagne benadrukt de voordelen van het (voor)lezen, waaronder het positieve effect op woordenschat, spelling en tekstbegrip. Kijk voor meer informatie op nationalevoorleesdagen.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
✗	✗					

De Nederlandse Kinderjury

De Nederlandse Kinderjury kiest elk jaar het beste kinderboek van het jaar. Het is de belangrijkste kinderboekenprijs in Nederland. Alle boeken die in het jaar daarvoor in Nederland zijn verschenen doen mee. Dat kunnen boeken zijn van Nederlandse kinderboekenschrijvers, maar ook vertaalde boeken uit het buitenland. De Kinderjury reikt elk jaar twee prijzen uit in de categorieën: 6-9 jaar en 10-12 jaar. Kijk voor meer informatie op onderwijs.cpnb.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
	✗	✗	✗	✗	✗	✗

Heel Nederland Leest Junior

Tijdens Heel Nederland Leest Junior leest de hele groep hetzelfde boek. Na het lezen van het boek gaat de klas in gesprek over het verhaal en leren ze discussiëren over de thema's uit het boek.

Bij het boek verschijnt ook een op maat gemaakt pakket van lessuggesties, met steun van Stichting Lezen. Kijk voor meer informatie op onderwijs.cpnb.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
					✗	✗

De Week van de Mediawijsheid

Met de Week van de Mediawijsheid wordt aandacht gevraagd voor kritisch, leerzaam en vooral positief mediagebruik. Kijk voor meer informatie op weekvandemediawijsheid.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
	✗	✗	✗	✗	✗	✗

Media Ukkie Dagen

Digitale media zijn niet meer weg te denken uit het leven van jonge kinderen. De Media Ukkie Dagen geven tips, kennis en inspiratie om slimmer, gezonder en beter gebruik te maken van media in de opvoeding van jonge kinderen. Kijk voor meer informatie op mediaukkiedagen.nl.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
×						

Bibliotheekbezoek

Er zijn verschillende mogelijkheden om de leerlingen kennis te laten maken met de bibliotheek. Neem hiervoor contact op met de lokale bibliotheekorganisatie.

Groep 1-2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
×	×	×	×	×	×	×

IK KOM
VERDER
IN HET
LEVEN

DOOR
TE
LEZEN

Heb je vragen of
wil je deze diensten
verder bespreken?

Neem dan contact op
met de Bibliotheek!